

Val McDermid

1989

Suomentanut Juha Ahokas

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos:

1989

Copyright © Val McDermid, 2022

All rights reserved

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

ISBN 978-951-1-46606-2

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2025

Sille Jolle, joka täytti kaksikymmentä vuotta.
Älä turhaan huolehdi, kaikki kyllä järjestyy.

Näin jälkeinpäin ajatellen 1980-luku
oli kerta kaikkiaan kamalaa, ihan hirveää aikaa.

PETE BURNS

Kun muistelen 1980-lukua, minun on nipistettävä itseäni.
Teinkö tosiaan kaiken sen?

CYNTHIA PAYNE

Prologi

Lopultakin sää muuttui. Vasta kun hän tunsi hartialihastensa rentoutuvan, hän tajusi, miten kireät ne olivat olleet. Hän oli ottanut lomaa vain viikon verran, ja kun päivät kuluivat nopeasti tuoden mukanaan vain lisää myrskytuulia Atlantilta, hän oli arvelut joutuvansa luopumaan suunnitelmastaan. Mutta viimein neljäntenä päivänä tuuli tyyntyi sen verran, että merelle lähtöä saattoi harkita. Kylmän sinisenä aamuna hän nosti ankkurin Tobermoryn lahdella, käynnisti moottorin ja lähti ajamaan pääkanavaa pitkin luoteeseen.

Tuuli puhalsi kaakosta, hän arveli sen voimaksi neljä boforia. Matkanteon kannalta lukema ei ollut optimaalinen, mutta hän viritti purjeet niin, että saisi tuulesta parhaan mahdollisen hyödyn, ja valmistautui arvionsa mukaan neljän tunnin purjehdukseen, joka suuntautuisi Collin kautta Ranaigiin. Tarkoituksena tosiaan oli purjehtia. Hän aikoi käyttää moottoria niin vähän kuin mahdollista, jotta kukaan ulkopuolinen ei pystyisi päättelemään, kuinka pitkälle hän oli matkannut.

Hänen viikoksi Tobermorysta vuokraamansa vene oli varsin vaatimaton kippo, mutta toisaalta se oli helppokäyttöinen ja soveltuvi hyvin yksinpurjehdukseen. Merellä kävi voimakas aallokko, joka olisi saanut useimmat ihmiset voimaan pahoin. Hän kuitenkin oli oppinut purjehtimaan Pohjois-Walesin rannikolla ja uskaltanut Irlanninmerelle kaikissa mahdollisissa olosuhteissa. Häntä ei pelottanut purjehtia yksin pienellä veneellä, jos sää vain oli suotuista.

Tuuli ujelsi purjeissa ja vesi kuohui veneen runkoa vasten, mutta hän uppoutui ajatuksiinsa. Jo kuukausia hän oli pohtinut, miten tappaisi Wallace Lockhartin, laatinut ja hylännyt suunnitelman toisensa perään, kunnes hänen tutkimuksensa olivat lopulta tuoneet hänet tänne. Hän selviytyisi tehtävästä omin neuvoin, olisi omalta osaltaan huolehtimassa, että paha saisi palkkansa, ja mikä parasta, alibi olisi tarpeeton. Mies toki kuolisi, mutta kuoleman hetkeä olisi mahdotonta määrittää. Milloin se sitten tapahtuisikin, koston enke-
liä ei näkyisi mailla halmeilla. Ainoa huono puoli olisi se, että uhri ei tietäisi, minkä epäinhimillisen tekonsa takia hän teki kuolemaa.

Iltapäivä oli aluillaan, kun hän laski purjeet ja ajoi veneen Ranaigin Atlantin puoleiseen lahteen. Saarelle sähköä tuottavaa vuorovesipatoa suojaasi luonnonvoimilta pieni puinen aallonmurtaja, ja hän sitoi veneensä kiinni sen rautatolppiin. Hän otti ison selkäreppunsa ja nousi veneestä. Hän hengitti syvään päästyään kuivalle maalle. Ilmassa tuoksuvat vain suola ja levä. Hän oli saarella yksin; hän tiesi, että taloudenhoitaja ja henkivartija olisivat paikalla vain silloin, kun omistajan oli määrä saapua saarelle. Ja omistaja oli parlamentaarisen komitean kuultavana juuri sillä viikolla. Kun miehelle itselleen ei esitetty kysymyksiä, hän tarkkaili kilpailijoitaan.

Kutsumaton vieras voisi toteuttaa suunnitelmansa kaikessa rauhassa.

Lahdelta lähtevä kapea polku liittyi päällystettyyn tiehen, joka johti helikopterin laskeutumisalustalta taloon. Se oli juuri sen verran leveä, että sitä pitkin mahtui kulkemaan golfauto, jota säilytettiin talon takana puisessa katoksessa. Hän ylitti tien ja lähestyi taloa ruohoa kasvavan hietikon poikki varoen astumasta petollisiin silmäkkeisiin, jotka olivat valmiina imaisemaan saappaan hänen jalastaan.

Päästyään autokatoksen suojaan hän tarkisti valvontakameroiden sijainnin. Saaren herra ja isäntä ei selvästikään katsonut joutuvansa kovinkaan suureen vaaraan Ranaigissa. Talon taakse

asennetut kamerat kattoivat toki laajan alueen päällystetty pikkutie mukaan lukien. Talon kulmiin kamerat eivät kuitenkaan yltäneet, koska ne eivät liikkuneet.

Siitä huolimatta hän kaivoi repustaan hiihtopipon ja veti sen päähänsä. Seuraavaksi olivat vuorossa hansikkaat. Sitten taitettavat alumiinitikkaat, juuri sen verran pitkät, että hän ylettyi sadevesikouruun. Kouru oli valurautaa ja kiinnitetty rakennuksen kiviseinään ja räystäslautaan paksuilla pulteilla niin tiukkaan, että mereltä puhaltavat myrskytuulet eivät pystyneet vahingoittamaan sitä. Lopuksi hän otti esiin muhkuraisen muovikassin ja kietoi kahvat ranteensa ympärille.

Hermoilematta sen enempää hän taittoi tikkaat auki ja asetti ne seinää vasten. Hän riisui saappaansa, kiipesi tikkailla ja veti itsensä katolle ähkäisten ponnistuksesta. Hän ryömi pitkin vinokattoa, kunnes pääsi ensimmäisen pystyikkunan luo. Käsi nyrkkiin puristettuna hän löi ikkunaan kovaa. Lasiin ilmestyi särö, ja hän löi siihen uudelleen. Tällä kertaa lasi särkyi, ja siihen tuli riittävän iso reikä, jotta hän pystyi kurkottamaan sisälle ja avaamaan haan. Ikkuna heilahti auki, kun tuuli tarttui siihen, ja hän kierähti ikkunalaudan yli makuuhuoneeseen.

Lasinsirpaleita väistellen mies avasi muovikassin ja ravisteli kuolleen lokin lattialle. Hän oli poiminut sen mukaansa rannalta edellispäivänä. Siihen mennessä, kun Lockhartin väki saapuisi paikalle, vaikuttaisi varsin selvältä, että lokki oli törmännyt ikkunaan myrskyssä. Sitä tapahtui. Tosin vain harvoin. Mutta tapahtui kuitenkin.

Huone oli selvästikin varattu vieraiden käyttöön. Se oli hyvin varustettu, mutta persoonaton. Hän poistui huoneesta ja kokeili seuraavaa ovea. Toinen vierashuone. Hän käveli kerrostasanteen poikki ja heti kun hän avasi oven, hän tiesi tulleen isännän makuuhuoneeseen. Valtavista maisemaikkunoista avautui näkymä meren yli kaukaisille pikkusaarille ja isoille vuorille. Olisi elämys herätä täällä aamuisin, hän ajatteli.

Häntä ei kuitenkaan kiinnostanut makuuhuone vaan kylpyhuone. Hän oli päättänyt suunnitelmaansa luettuaan saaren omistajan haastattelun Condé Nastin julkaisemasta *Traveller*-lehdestä. ”Matkailijan perusasioiden” yhteydessä oli kinalojuttu: ”Mitä ilman en koskaan lähde matkalle.” Hänen välttämättömyystarvikkeisiinsa kuuluivat vitamiinikapselit, jotka sveitsiläinen huippuluokan luonnonparantaja oli valmistanut juuri hänen tarpeitaan silmällä pitäen. Valokuvassa näkyi tummanvihreitä kapseleita, ja kuvan pienuudesta huolimatta oli selvää, että kapselit koostuivat kahdesta osasta. Kaksi lieriötä, joissa kummassakin oli avoin pää ja jotka olivat sisäkkäin.

Kylpyhuone oli osapuilleen tunkeilijan olohuoneen kokoinen. Ammeeseen olisi mahtunut reilusti ylipainoinen mies polskimaan mukavasti, ja erillisessä kopissa oli vielä kaksi suihkua. Vessanpönttö, bidee ja kaksi lavuaaria. Hän ei voinut ymmärtää, mihin yksi ihminen tarvitsi kahta lavuaaria, mutta ylellinen elämä ylipäättään oli hänelle vierasta. Hän avasi kaapin ja löysi etsimänsä purkin. Se oli muiden toalettarvikkeiden ja lääkkeiden joukossa – hän ilahtui nähdessään kolme erilaista valmistetta, joilla hoidettiin peräpukamia.

Hän avasi purkin ja otti yhden kapselin. Kapselit olivat tummanvihreitä kuulemma sen vuoksi, että niiden teho ei laskisi auringonpaisteessa. Hän kaivoi taskustaan pienen pullon, jossa oli valkoista jauhetta. Huolellisesti hän irrotti kapselin puolikkaat toisistaan ja kaatoi niiden sisällön lähimpään lavuaariin. Sitten hän korvasi vitamiinit jauheella ja kokosi kapselin uudelleen. Hän vertasi sitä pariin muuhun purkista varistamaansa kapseliin ja oli tyytyväinen lopputulokseen. Hän sulki purkin ja laittoi sen takaisin tarkalleen samaan paikkaan. Hän laski vettä hanasta huuhdellen mahdolliset vitamiinien jäämät viemäriin ja palasi samaa tietä kuin oli tullut.

Hän poistui ensin makuuhuoneesta, jatkoi pitkin käytävää ja kiipesi ulos ikkunasta. Haan sulkeminen oli hankalampaa kuin sen avaaminen, mutta hän suoriutui siitä. Sitten hän hivuttautui

alas kattoa tikkaille, veti saappaat jalkaan ja palasi veneelle. Nousemaan veneeseen hän riisui käsineet ja hiihtopipon. Hän heittäisi ne mereen paluumatkalla taitettavien tikkaiden mukana.

Hän antoi viimein itselleen luvan rentoutua. Hänellä oli repussa puoli litraa laadukasta puolalaista vodkaa, ja hän kaatoi lasiin pienen ryyppyn. Hän kohotti hiljaisen maljan, kietaisi ryyppyn huiviin yhdellä huikalla ja ryhtyi suunnittelemaan, mitä reittiä palaisi Tobermoryyn.

Hän ei tiennyt tarkemmin, milloin syanidi päätyisi uhrin elimistöön. Mutta se olisi vain ajan kysymys.

1. luku

S ataa tihkutti tasaisesti. Matalat pilvet näyttivät heijastavan Dry-fesdalen seurakunnan kirkon liuskekivikattoa ja imevän värit kirkon punaisista hiekkakiviseinistä. Maailma oli harmaa surusta.

Hyvä ingressi, Allie Burns ajatteli ja soimasi itseään heti kun ajatus oli käynyt mielessä. Hän oli tullut kirkolle ennen aamunkoitoa koska tiesi, että hänen olisi ehdittävä Lockerbien pommi-iskun muistotilaisuuteen ennen muita toimittajia, jos hän aikoi saada kunnan skuupin, joka kelpaisi vielä silloin, kun sunnuntailehti ilmestyisi. Kirkon pääovi oli yhä lukossa, mutta hän oli piileksinyt rapautuneiden hautakivien takana siihen asti, kun kukkakauppiaan pakettiauto oli kääntynyt kirkolle johtavalle tielle. Hän hivuttautui hautakivien välistä kirkon eteen. Keski-ikäinen nainen, jolla oli nailonhaalari sadetakin alla, yritti kerätä syliinsä valtavaa määrää hautavihkoja ja kukkalaitteita.

”Annas, kun autan”, Allie sanoi. Hän ei jäänyt odottamaan vastausta vaan ryhtyi purkamaan lastia.

”Luojan kiitos. Oletko kirkon väkeä?” nainen kysyi.

Oikea vastaus olisi kuulunut: ”En, olen *Sunday Globen* pohjoinen uutispäällikkö.” Allie valitsi kuitenkin vähemmän ongelmallisen version: ”En voinut vain katsella, kun ponnistelit yksin.”

Naiset purkivat lastin yhdessä ja kantoivat kukat sisälle kirkoon sivuovesta, jotta välttäisivät huomiota. Allie vilkaisi nopeasti tyypillisen skotlantilaisen kirkon pyhäkön korutonta interiööriä, yksinkertaisia puupenkkejä, perin tavallista ehtoollispöytää ja

saarnastuolia, joka oli muurattu paikallisista kivistä. Parven yllä oli komea tynnyriholvi, yllättävästi vaaleanpunaisella maalatut paneelit erottuivat selvästi valkoisista ruoteista. Kirkon perällä nuori poika istui pää kumarassa.

”Voi sentään”, Allien uusi ystävä sanoi. ”Tuon täytyy olla se pikkupoika, joka menetti äitinsä ja isänsä sekä veljensä.”

Allie tiesi tismalleen, ketä nainen tarkoitti. Poika oli mennyt kaverinsa luo pelaamaan tennistä. Kun terroristien pommi oli räjäytännyt Pan Amin lennolla 103 olleen koneen pienen skotlantilaiskylän yläpuolella, koneen kappaleet olivat tuhonneet kahdeksan taloa. Yksi niistä oli ollut pojan perheen koti. Jouluun oli ollut neljä päivää.

Nyt hänellä oli vieläkin parempi ingressi.

Ennen kuin hänen ystävänsä ehti sanoa enemmän, kaksi tukevaa miestä tummissa puvuissa kiirehti sisään sivuovesta selvästi jostain ärsyyntyneinä. Miehet vain vilkaisivat kukkakauppiasta, mulkoilivat sitten Allieta, joka oli paljastunut vyöllisen mustan trenssinsä ja muodikkaiden kenkiensä ansiosta. ”Kuka te olette?”

Allie yritti hymyillä sovittelevasti. Hän nosti kätensä ja käänsi kämmenet miehiin päin. ”Olin juuri lähdössä”, hän sanoi.

Nuorempi miehistä oli nopeampi kuin miltä näytti. Jostain ilmestyi käsi ja tarttui Allieta käsivarresta. ”Eipäs hoppuilla. Mitä teette täällä?”

”En mitään kiellettyä. Olen toimittaja”, hän huokaisi. ”Olin juuri saapunut, kun näin, että tämä rouva kaipasi apua.” Vapaalla kädellään hän kaivoi taskuaan ja otti esiin lehdistökortin. ”Menen tieltä pois, kunhan vain...” Hän rykäisi merkitsevästi ja katsoi sormia, jotka puristivat häntä käsivarresta.

”Te ette saisi olla täällä”, mies kivahti. ”Eikö teillä ole mitään häpyä? Tämä on muistojumalanpalvelus, ei mikään lehdistötalaisuus.” Mies päästi irti hänen kädestään. ”Häipykää ja menkää niiden muiden roistojen joukkoon.”

Allie pakottautui hymyilemään. Älä koskaan näytä, että pelkää, olivat vastustajasi sitten hyvien tai pahojen puolella. Poistuessaan

kirkosta hän nyökkäsi kukkakauppiaille, jonka ilmeestä ei voinut päätellä, mitä tämä tapahtuneesta ajatteli.

Sillä aikaa, kun Allie oli ollut kirkon sisällä, kirkon ympärille oli vedetty nauha, kuten hän oli olettanut. Hän ei yllättynyt nähdessään kymmeniä poliiseja, osallistuvathan oletetun terroristi-iskun kahdellesadalleseitsemälle kymmenelle uhrille järjestettyyn tilaisuuteen pääministeri ja Yhdysvaltain suurlähettiläs. Oman huomionsa vaativat myös seitsemänsataa uhrien omaista, jotka saapuisivat paikalle kylästä ja kauempaakin.

Allie pani merkille, että lehdistölle oli järjestetty oma aitaus, kymmeniä toimittajia ja valokuvaajia oli ahtautunut toisen nauhan taakse. Siellä ei ollut mitään hänelle. Tänäpäin oli keskiviikko, ja muistotilaisuutta selostavat päivälehtien toimittajat kertoisivat tapahtuman vaiheet yksityiskohtaisesti moneen kertaan. Hyvällä tuurilla hänen juttunsa pitäisi pintansa sunnuntaihin saakka. Ei kuitenkaan haittaisi, jos yrittäisi löytää vielä jotain muuta kirjoitettavaa. Hän vetäytyi sivummalle sateeseen ja liittyi alati kasvavaan katselijoiden joukkoon pääkadun jalkakäytävälle. Onnistuttuaan saamaan hyvän paikan, josta näki suoraan pääportille, hän veti laukustaan taitettavan sateenvarjon ja napsautti sen auki.

Omaiset alkoivat saapua. Joillakuilla heistä oli valkoisia neilikoita, jotkut kantoivat mukanaan kukkakimppuja ja -vihkoja, monet itkivät avoimesti. Allien oli ollut vaikea kuvitella järkytystä ja murhetta, joiden valtaan nuo ihmiset olivat joutuneet. Kaksisataaseitsemänkymmentä henkeä vaatineesta katastrofista oli kulu-
nut vasta kaksi viikkoa, ja olisi pelkästään luonnollista kieltäytyä yhä uskomasta tapahtunutta. Jos Rona olisi ollut äkillisesti kuol-
leiden joukossa, Allie epäili, olisiko hän pystynyt edes seisomaan, saati astelemaan kirkkoon maailman katseiden alla.

Mutta onneksi hän ei ollut yksi heistä, vaikka olikin kävellyt samoilla kaduilla samana yönä, jolloin lentokone oli hajonnut ja levittänyt pirstaleita ja ihmisten kappaleita ympäri kaupunkia ja sitä ympäröiviä niittyjä ja tehnyt teistä liekkivirtoja. Allie oli kom-

pastunut niitteihin ja viiltänyt jalkansa rosoisiin metallipaloihin, hengittänyt hirveitä palamisen hajuja ja jututtanut paikallisia, jotka pystyivät tuskin muodostamaan järkeviä lauseita. Hän oli ollut lähellä tapahtumia, mutta hänellä ei ollut oikeutta tuntea surua tänään. Myötätuntoa, sääliä, vihaa toki. Mutta ei surua.

Allie huomasi, että ensimmäistä kertaa kahteen viikkoon taivaalta ei kuulunut roottorien säksätystä. Armeijan helikopterit olivat lennelleet ristiin rastiin etsiessään pudonneita osia, mutta nyt ne olivat poissa, luultavasti kunnioituksesta omaisia kohtaan. Kaduillakaan ei ollut liikennettä. Hautausmaan viereisellä tiellä vallitsi painostava hiljaisuus. Allie ei ollut koskaan aiemmin ollut niin hiljaisen väkijoukon keskellä. Hänen ympärillään ei käyty keskusteluja, kukaan ei esittänyt arvailuja tilaisuuteen osallistuvista henkilöistä. Ei edes kirottu oletettuja räjäyttäjiä tai pohdittu sitä, kuka iskun takana olisi voinut olla. Kuului vain sateenvarjoihin osuvien pisaroiden pehmeä ropina.

Mutta kun julkisuuden henkilöt saapuivat kirkonportille, väkijoukosta alkoi kuulua kuiskailua. Pääministeri ja tämän puoliso, oppositiojohtaja, Yhdysvaltain suurlähettiläs, poliitikkoja, joiden kasvot näyttivät tutuilta. Heidän perässään asteli Wallace ”Ace” Lockhart, jonka tukevasta hahmosta ei voinut erehtyä. Sanomalehtimoguli oli yli 190 senttiä pitkä, hänellä oli vahvat jalat, jotka kantoivat raskaansarjan nyrkkeilijän leveää mutta rapistunutta vartaloa, ja hän oli sonnustautunut kaksiriviseen sadetakkiin, jossa oli astrakaanikaulus. Kokonaisuuden kruunasi pakollinen huopahattu, jota Allie arveli hänen pitävän vain sen vuoksi, että hän kuvitteli muistuttavansa Churchilliä, varsinkin silloin kun poltti kuubalaisia sikareitaan.

Tyypillistä Ace Lockhartin käytöstä. Mies tunki mukaan tilaisuuteen, jonne hänellä ei ollut oikeastaan mitään asiaa, kunhan halusi vain asettautua näytteille ja käyttäytyä eriskummallisen teatraalisesti. Ace Lockhart, joka oli vastuussa kaikista hänen nykyisistä vastoinkäymisistään. Ikään kuin päivä ei olisi ollut jo riittävän

rankka, Lockhartin paikalle ilmestyminen oli hänelle viimeinen pisara.

Allie harkitsi livahtavansa tiehensä, ennen kuin omaiset poistuisivat kirkosta, vain jotta hänen ei tarvitsisi nähdä pomoaan kahdesti saman päivän aikana. Mutta ennen kuin Allie ehti löytää sopivaa rakoa takanaan tungeksivasta väkijoukosta, Lockhart käänsi päättään, aivan kuin hänen vihamielisen katseensa puoleensa vetämänä. Heidän katseensa kohtasivat, ja Allie tiesi, että jos hän poistuisi ennen pomoaan, siitä seuraisi vain lisää ongelmia. Jos hän oli jotain oppinut vuosistaan valtakunnallisten sanomalehtien testosteronin kyllästävässä maailmassa, niin sen, ettei öykkärien tyytymättömyyttä kannattanut lietsoa.

Katseltuaan vierestä Ace Lockhartin toimintaa hän tiesi kuinka monin tavoin tämä pystyi vaikeuttamaan muiden elämää. Hän oli johtanut autuaan onnellisena *Sunday Globen* tutkivan journalismin yksikköä, kunnes Lockhart oli ostanut Globe & Clarion -ryhmän Rupert Murdochin murskattua kirjanpainajien ammattiliiton. Lockhart oli päättänyt, että tutkimukset olivat rahan tuhlausta – aikaa käytettiin kuulemma liian paljon sellaiseen, mikä ei tuottanut tarpeeksi. Lockhart laski tuotoksi vain taloudellisen voiton, ei kunnioitusta tai moraalista arvovaltaa. Sitten hän oli tullut siihen tulokseen, että lehden tekeminen maan pohjoisosassa oli sekin rahan tuhlausta. Lockhart oli antanut kenkää kaikille toimittajilleen lukuun ottamatta Allieta, kahta jalkapallotoimittajaa ja yhtä ainoaa valokuvaajaa. Muut tehtävät voitiin jakaa freelancereille.

Lockhart oli hieronut suolaa hänen haavoihinsa antamalla hänelle merkityksettömän tittelin, pohjoinen uutispäällikkö. Hänestä tuli turhaakin turhempi pomo. Vapaiden toimittajien kaitsija, kontaktien saalistaja, uutisotsikoiden metsästäjä, jolla ei ollut aikaa tehdä juttuja, vaikka hän oli elänyt aiemmin juuri niistä. Lockhart oli riistänyt häneltä työn, jonka hän oli taistellut itselleen. Sitten mies ojensi hänelle myrkkymaljan ja vaati häneltä siitä hyvästä kiitollisuutta. Koska se, mitä Lockhart oli tehnyt hänen

kollegoilleen, oli ollut vielä pahempaa. Allie ymmärsi sen kaiken, mutta halveksi itseään, koska oli lähtenyt mukaan Lockhartin kylmään ja julmaan peliin. Tai siis, tervehdyttämissuunnitelmaan.

Niinpä Allie nosti takinkaulustaan ja suojautui kylmää vastaan tyytyväisenä siitä, että hänen lernahtaneissa puolivartisissa saappaissaan oli lämmin karvavuori. Ne olivat ilmaislahja hänen kumppaninsa Ronan *She*-aikakauslehdelle järjestämästä muotikuvauksesta – hän oli hyötynyt ylenkatseesta, jolla Rona suhtautui kaikkiin mahdollisiin kenkiin (kävelykenkiä lukuun ottamatta), joissa oli vähemmän kuin viisi senttiä korkoa.

Odottaminen ei tarkoittanut toimeentuloa. Allie ei ollut koskaan jouten. Nytkin hän tarkkaili ympäristöään, katseli väkijoukkoja, poliiseja, toimittajakollegoitaan. Hän heristi myös korviaan valmiina poimimaan minkä tahansa keskustelun pätkän, joka voisi lisätä paikallisiväriä tai tarttumapintaa siihen, mitä hän kirjoittaisi sunnuntainumeroon. Tai mikä voisi tarjota johtolangan, jonka hän voisi välittää freelancereilleen, joita hän käytti nykyään kollegojensa sijasta. Hän ei ollut välttämättä enää tutkiva journalisti, mutta toista vuosikymmentä jatkuneen uran aikana kehittyneet vaistot kieltäytyivät luovuttamasta ilman taistelua.

Jumalanpalvelusta ei voinut välttyä kuulemasta, virret väreilivät ilmassa, rukouksien, lukemisten ja muistopuheiden katkelmia kantautui kirkosta ja radioista, joita ihmiset kuuntelivat hänen ympärillään. Pappi puhui siitä, miten tärkeää oli antaa anteeksi ja unohtaa kosto. Ikään kuin joku olisi aikeissa ryhtyä kostamaan surmattujen puolesta, Allie ajatteli.

Lopulta ovet aukesivat ja omaiset astuivat ulos. Heitä oli miltei mahdoton erottaa toisistaan, kun he olivat pukeutuneet mustan eri sävyihin ja pitivät kaikki päänsä kumarassa joko surusta tai sateen takia. Lukuun ottamatta Lockhartia, joka paineli polkua alas päätä pystyssä, kohotti hoidettuja kulmakarvojaan ja katseli tutkivasti paikalle kerääntyneitä. Päästyään kadulle hän irrottautui joukosta ja lähestyi Allieta. Hän kumartui Allien puoleen ja alkoi puhua

makeilevaan äänensävyyn, joka oli ristiriidassa sanoista huokuvan kylmyyden kanssa. Kuten yleensä. ”Burns.” Lockhart oli hetken vaiti ennen kuin jatkoi. ”Mitä hyvänsä kirjoitatkin sunnuntai-numeroon, pidä huoli, että otat minut mukaan juttuun. Täällä on pari valokuvaajaa *Clarionista*, saat heiltä kuvia, joista voit tehdä valintasi.” Sitten Lockhart loihti kasvoilleen hymyn, joka oli tarkoitettu ympäröiville ihmisille yhtä paljon kuin Allielle. Toinen käsi nytkähti ylöspäin, aivan kuin hän olisi ollut aikeissa vilkuttaa heille armollisesti, kunnes muutti mieltään. *Ei lainkaan hänen tapaistaan.*

Uutta vuotta oli ehtinyt kulua vasta neljä päivää, ja Allie halveksi jo itseään, koska taipui Ace Lockhartin hirviömäisen egon tahtoon asiassa kuin asiassa. Ei ollut ensimmäinen kerta, kun hän ihmetteli, miten hänen unelmansa ja kunnianhimoiset tavoitteensa olivat kokeneet sellaisen haaksirikon.

2. luku

E nyan *Watermarkin* sävelet tervehtivät Allieta, kun hän avasi ulko-oven. Miltei saman tien hänen luokseen hyökkäsi Germaine, heidän borderterrierinsä, joka sekopäisen onnellisena heilutti lyhyttä häntäänsä, joka tikutti kuin metronomi. Allie kumartui rapsuttamaan Germainen korvia ja suuntasi sitten sinne, mistä musiikki kuului. Ei ollut sen kummempi päivä kuin keskiviikko, mutta kun Allie astui heidän keittiöönsä Lockerbien synkkyuden jälkeen, tunnelma tuntui yhtä iloisen sosiaaliselta kuin lauantain illalliskutsuilla. Ympäri pöytää oli juustojen rippeitä ja vieraita viihdyttävä Rona valmistautui päättämään tarinansa, jonka Allie oli kuullut ennenkin mutta jota kuunteli edelleen mielellään. Ronan purppurainen silkkipaita säihkyi valojen loisteessa ja sai kertomuksen kuulostamaan entistäkin dramaattisemmalta. Kolme heidän ystäväänsä kuunteli tarinaa lumoutuneina ja jo nauraa hykersi sen huipentumalle. Hetkeen kukaan ei huomannut Allieta, ja hän seurasi nautiskellen tapahtumia. Nämä ystävät kuuluivat ihmisiin, jotka olivat hyväksyneet heidät piiriinsä, kun he saapuivat Glasgow'sta kuutisen vuotta sitten. Näiden ihmisten ansiosta he olivat kotiutuneet uudelle seudulle.

Alix Thomas otti rennosti mustassa Sergio Tacchinin tuulipuvun jäljitelmässä. Hän oli rockrumpali ja levytuottaja, intohimoinen ja luova luonne, joka osasi tarvittaessa ärsyttää ihmisiä. Hohtavan musta afrotukka oli perua Barbadoselta lähtöisin olevalta isältä, kun taas voimakkaat piirteet ja hätkähdyttävän vihreät silmät

tulivat manchesteriläiseltä äidiltä. Suuren lääkeyhtiön tutkivana kemistinä työskentelevä Jess Jones oli sinisilmäinen blondi, jonka perienglantilainen viattomuus ja kauneus verhosivat säälimättömän kyynisen, mutta myös säkenöivän älyn, jolla hän nolasi jokaisen joka edes yritti suhtautua häneen väheksyvästi. Hän oli pukeutunut tavanomaiseen asuunsa, siistiin valkoiseen paitaan ja farkkuihin. Bill Mortensen oli yksityisetsivä, jonka skandinaavisen vaalea ulkoinen olemus ei olisi voinut olla kauempana ”noirista” ja jonka tietokonenörtin taidoille veti vertoja vain se, miten väsymättä hän etsi ”sitä oikeaa naista” vaikka samalla luultavasti karkotti sopivat ehdokkaat sinisillä, keltaisilla, punaisilla ja vihreillä poolopaidoillaan ja ryppyisillä chinoillaan. He olivat astuneet kukin vuorollaan Allien ja Ronan elämään, ja nykyään oli vaikea edes muistaa, miten ahdasrajaista elämä Glasgow’ssa oli ollut. Jo pelkästään naisena oli ollut riittävän vaikeaa tulla kohdelluksi tasavertaisesti; se, että olisi tullut ulos kaapista, olisi merkinnyt ammatillista itsemurhaa kummallekin journalistille.

He olivat onnistuneet säilyttämään salaisuutensa muutaman vuoden, kumpikin oli pitänyt oman asuntonsa, mutta yöt he olivat viettäneet yhdessä jommankumman kotona. Allie oli kuitenkin saanut tarpeekseen salailusta, kun uutisdeski oli antanut hänelle jutun sosiaalityöntekijästä, joka oli hylännyt neljä lastaan ja rekkakuski-miehensä voidakseen muuttaa yhteen toisen naisen kanssa. Tuo nainen oli kaiken lisäksi sosiaalityöntekijän entinen asiakas, mikä vain lisäsi tapauksen säädyttömyyttä lukijoiden silmissä. Allie oli tutkinut taustoja ja saanut selville, että mies oli ollut väkivaltainen vaimoaan kohtaan. Mutta kun hän oli kertonut löydöstään päätoimittajalle, tämä oli yhtään liioittelematta sanottuna hieronut käsiään riemuissaan. ”Vielä parempaa, Allie. Sydämetön narttu jättää lapsensa väkivaltaisen miehensä huostaan. Upeaa työtä!”

Hänellä ei ollut vaihtoehtoja, juttu oli kirjoitettava, joten hän teki siitä niin tylsän kuin vain pystyi – nainen joutui hylkäämään lapsensa, jotta pääsi pakoon julmaa miestä – mutta kun se jul-

kaistiin lehdessä, toimitus oli tehnyt siitä puolen sivun sensaatiojutun, jonka homofobialle veti vertoja vain sen ilmentämä naisviha.

Niinpä hän levitti sanaa, että etsi töitä Manchesteristä, kaupungista, joka iltapäivälehdissä tunnettiin milloin homojen Gaychesterinä, milloin muuten vain hullujen Gunchesterinä tai Madchesterinä. Jo parin kuukauden kuluttua hän kuuli, että *Sunday Globe* aikoi laajentaa tutkivan journalismin ryhmäänsä pohjoisessa. Se tuntui ihmeeltä – Allien unelmatyöhön haettiin tekijöitä kaupungissa, jossa hän haluaisi asua. Häntä huolestutti vain se, miten muutto vaikuttaisi hänen ja Ronan suhteeseen.

Huoli oli ollut turha. Rona hihkui riemuissaan, halasi häntä niin että kylkiluut rutisivat ja avasi pullollisen Lanson Black Labelia, joka oli odottanut jääkaapissa sopivaa tilaisuutta. ”Manchesteriin! Olen ällikällä lyöty”, hän sanoi ja kohotti maljan Allielle. ”Joka kulman takana odottaa juttu. Kontakteillani elän kuin herran kukkarossa.”

”En ymmärrä.”

”Freelancea, Allie. Voin unohtaa *Clarionin* naistensivun samat vanhat jorinat ja kirjoittaa lopultakin jutuista, joista pidän itse. Muodista, muotoilusta, musiikista, teatterista. *Coronation Streetistä*.” Hänen silmänsä loistivat. ”Meillä on edessä upea tulevaisuus.”

Siltä se oli vaikuttanut. Allie oli myynyt asuntonsa, Rona antanut vuokralle takapihan mökkinsä Alasdair Gray -muraaleineen, ja he olivat ostaneet Chorltonvillestä talon – heidän oli otettava sitä varten laina, joka tuntui yhä valtavalta Allien mielestä. Rahaa tuli kuitenkin ovista ja ikkunoista, siitä sai kiittää hänen uusia hyviä tulojaan ja artikkeleita, joita Rona tuntui suoltavan loputtomasti. He olivat tutustuneet kaupungin homokulttuuriin, aluksi tunnistellen, mutta sitten yhä avoimemmin, kun heidän epäilyksensä väistyivät ja he saivat uusia ystäviä.

Nyt Allie katseli kumppaniaan, eloisaa ja itsevarmaa naista, jonka hiukset kimalsivat keittiön kirkkaassa valossa, ja tunsi taas ylpeyden ja rakkauden tunteiden tulvahtavan mieleensä, yhä yhtä voimakkaina kuin kymmenen vuotta sitten, kun he suutelivat

ensimmäisen kerran. ”Mutta Chaz oli muistanut huoneen numeron väärin”, Rona madalsi ääntään pitäen kuulijoitaan jännityksessä. ”Sen sijaan, että olisi sanonut yöportieerille 354, hän sanoi 345. Ja siitä johtuen, rakkaat ystävät, minut herätti neljältä aamulla huoneeseeni ilmestynyt alaston valokuvaaja.” Ja samalla kun kaikki purskahtivat nauruun, Rona ponkaisi pystyyn ja juoksi huoneen poikki syleilemään Allieta. ”Olet palannut”, Rona kuiskasi hänen korvaansa ja painoi sitten suukon hänen suupieleensä. Hänen kumppaninsa kiskoi hänet pöytään, jossa Alix oli jo kaatanut hänelle lasillisen punaviiniä.

”Millaista siellä oli?” Jess kysyi, kun Allie pujottautui ulos takistaan ja otti pitkän kulauksen viiniä.

”Uuvuttavaa. Minusta tuntuu kuin olisin hukkunut muiden murheisiin.” Allie huokaisi. Hän huomasi, että Rona katsoi häneen huolestuneena. ”He kaikki käyttäytyivät uskomattoman arvokkaasti.”

”Minua on hämmästyttänyt, miten vähän on kuitenkin vaadittu kosto”, Bill sanoi.

”Luulen, että ihmiset ovat yhä sokissa. Heti kun tiedustelupalvelut selvittävät, ketkä ovat teon takana, ryhdytään varmasti kosto-toimenpiteisiin.” Jess kurkotti ottamaan viinirypäleitä ja repäisi irti pienen tertun, laittoi sen lautaselle muutaman kaurakeksin seuraksi ja asetti lautasen Allien eteen. ”Syö”, Jess sanoi ja työnsi vielä juustojen rippeitä häntä kohti.

”Sori, että söimme kaiken stroganovin”, Alix sanoi.

”Minulla ei ole nälkä.” Allie leikkasi palan murenevaa valkoista Lancashirea ja siivun Camembertia. ”Ikään kuin hautajaisissa ei olisi ollut tarpeeksi kestettävää, helkkarin Ace Lockhart otti asiakseen ahdistella minua.”

”Mitä sinä tarkoitat, Burns?” Alix nojautui eteenpäin ja rypisti otsaansa. Kaikki tiesivät, mitä Lockhartista puhuttiin ja että Lockhart ja Rupert Murdoch kävivät sotaa iltapäivälehtien herruudesta. Allien ystäväistä tuntui, että koska he tunsivat Allien, heillä oli sisä-

piirin tietoa elämää suuremmasta hahmosta, jota muut tiedotusvälineet sekä rakastivat että vihasivat. Lockhartia halveksittiin, mutta toimittajat tunsivat vetoa häntä kohtaan; hänestä sai aina myyvän jutun.

Allie huokaisi. ”Sitä tavallista egotrippiä. Hän näki minut matkalla kirkkoon ja iski kimppuuni tilaisuuden jälkeen, vaati että kerron myös hänestä, mitä tahansa sitten kirjoitankin sunnuntai-numeroon. Kerta kaikkiaan raivostuttavaa. Hän tuhoaa urani ja olettaa sitten, että liityn hänen ihailijoihinsa.”

”Hän luultavasti kuvittelee, että urasi on päinvastoin hänen ansiotaan”, Jessica huomautti. ”Loppujen lopuksi hän erotti koko pohjoisen tiimin sinua lukuun ottamatta. Lyön vaikka vetoa, että hänen mielestään olet hänelle suuressa kiitollisuudenvelassa.”

Rona avasi uuden pullon ja täytti heidän lasinsa. ”Jos hän edes vaivautuu ajattelemaan sinua. Meidänlaisemme toimittajat ovat pelkkää tomua hänen vaunujensa pyörissä.”

Allie irvisti. ”Riittää jo Lockhartista. Olen pahoillani, että otin hänet puheeksi. Piristäkää minua. Teistä jollakulla on täytynyt olla parempi päivä. Jess, mitä olet puuhaillut?”

”Viikko on itse asiassa ollut jännittävä. Usko tai älä. Ryhmäni valmistelelee kliinistä koetta. Meidän on tarkoitus yhdistää eri hoitokeinoja, joiden avulla estetään hiv-positiivisia sairastumasta keuhkokuumeeseen. Tulehdus on hengenvaarallinen aids-potilaille, joten olisi mahtavaa, jos saisimme sen kuriin. Kuulin tänään myös, että yksi tutkimusryhmistä arvelee voivansa pian kehittää rokotteen aidsia vastaan.”

”Se saisi aikaan täydellisen mullistuksen terveydenhoidossa”, sanoi Bill.

”Todellakin”, Jess sanoi. ”Ajattelin hakea ryhmään. Mutta toiminta keskitetään luultavasti tutkimuslaitokseemme Groningenissa, enkä ole varma, haluanko muuttaa Hollantiin.”

”Hollannissa on hyvin tasaista”, sanoi Rona. ”Kaipaisit kumpuilevia kukkuloita.”

”Vielä enemmän kaipaisin näitä iltoja.” Hän irvisti, kun *Tuli-vaunujen* musiikki alkoi soida. ”Tosin en ehkä taustamusiikkia.”

Allie kohautti olkapäitään. ”Se on vain illalliskutsujen täytettä. Mutta Jess, me muutimme tänne, ja se on parasta, mitä olemme ikinä tehneet.”

”Tarkoitat varmaan toiseksi parasta?” Rona sanoi ja hymyili aavistuksen verran hävyttömästi. ”Jess, sinun pitäisi tosiaan hakea siihen ryhmään. Kaipaisit toki meitä, ja me kaipaisimme sinua, mutta Amsterdamiin lähtee lentoja joka päivä ja vierailisimme luonasi. Ja siellä asuu lukemattomia ihastuttavia lesboja, jotka vain odottavat, että pääsevät muuttamaan elämäsi.”

”Puhumattakaan siitä, miten jännittävää olisi olla mukana eturivin tutkimuksessa, joka voisi muuttaa koko maailman”, Allie sanoi kuivasti.

”Ja luoja tietää, että se kohta kaipaa muutosta”, Alix sanoi ja huokaisi. ”Bill, muistatko Matt Singletonin?”

Bill sormaili partaansa. ”Oliko hän basisti? Soitti Trudgessa. Ettekö pyörineetkin yhdessä anarkosyndikalistien mukana vanhaan aikaan?”

Jess tirskahti. ”Tarttuva nimi.”

Alix kohautti olkapäitään. ”Tarttuvampi kuin biisimme, usko pois. Menneessä aikamuodossa. Jotenkin Matt päätyi aina keskin-kertaisten bändien parhaaksi muusikoksi, joten kun aloitin studio-hommat, otin yhteyttä häneen. Hyvälle sessiomuusikolle on näet aina tarvetta.” Hän kaivoi taskustaan nahkaisen tupakkapussin ja ryhtyi väsäämään sätkää pitkän kokemuksen tuomalla huolettomuudella. ”Tiesin, että hän veti heroiniina, mutta pitkän aikaa vaikutti siltä, että *hän* oli kuskin paikalla, ei kama.” Hän murensi hieman hasista tupakan sekaan. ”Mutta toisinaan pakottava tarve voittaa järjen, ja hän erehtyi käyttämään muiden neuloja.” Alix huokaisi. Allie tiesi, mitä oli tulossa. ”Ja pum, hiv yllätti pojan.”

”Kova hinta maksettavaksi hetken typeryydestä”, Rona sanoi. Kuten he kaikki tiesivät, hiv merkitsi kuolemantuomiota. Epäselvää

oli vain se, kuinka pian aids tavoittaisi tartunnan saaneen. Tapahtui se sitten hitaasti tai nopeasti, lopputulos oli aina sama.

”Joo. Tein tänään siis eräänlaista henkilökohtaista surutyötä. Kävin tapaamassa Mattie-parkaa, joka ei ole vielä kuollut mutta on yhtään liioittelematta kuolemanportilla valmiina tarttumaan kolkuttimeen.” Hän pakottautui hymyilemään, mutta hymy ei yltänyt lähellekään hänen silmiään, nuolaisi sitten sätkäpaperin liimaa ja kääri jointin taitavasti valmiiksi.

Allie kurkotti ja tarttui Alixia kädestä samalla kun Bill kietoi käden Alixin kapeiden hartioiden ympärille. ”Paska juttu”, Bill sanoi.

Alix teeskenteli nauravansa. ”Totta, minulla ei ole aavistus-takaan, mistä saisin nyt kunnan basistin.” Hän veti kätensä pois Allien kädestä ja napsautti liekin sytkäriinsä. Hän veti pitkät savut jointistaan ja ojensi sen sitten Billille.

”Huolehditaanko hänestä?” Jess kysyi.

”Hän on kuntoutuslaitoksessa Prestwichissa. No, siellä puhutaan kuntoutuksesta, mutta nykyään se on enemmänkin paikka, johon kuolemansairaat varastoidaan.” Alix värisi. ”Se ei ollut reilua, pyydän anteeksi. Henkilökunta tekee hienoa työtä. Ja heillä on klinikoita potilaille, joilla on hiv-tartunta mutta jotka eivät ole vielä sairastuneet aidsiin. Auttavat heitä pysymään kuivilla ja pysymään erossa pollesta.” Hän katsoi Allieta. ”Arvaa, mikä on hassua? Viisi-toistapaikkaisessa laitoksessa, joka sijaitsee Pohjois-Manchesterissä. Puolet niistä tyypeistä on sinun väkeäsi.”

Allie oli aidosti ymmällään ja kysyi: ”Mitä tarkoitat minun väeläni?”

”He ovat skotteja. Te ette tuo sieltä enää pelkästään viskiä, vaan myös nistejä.”